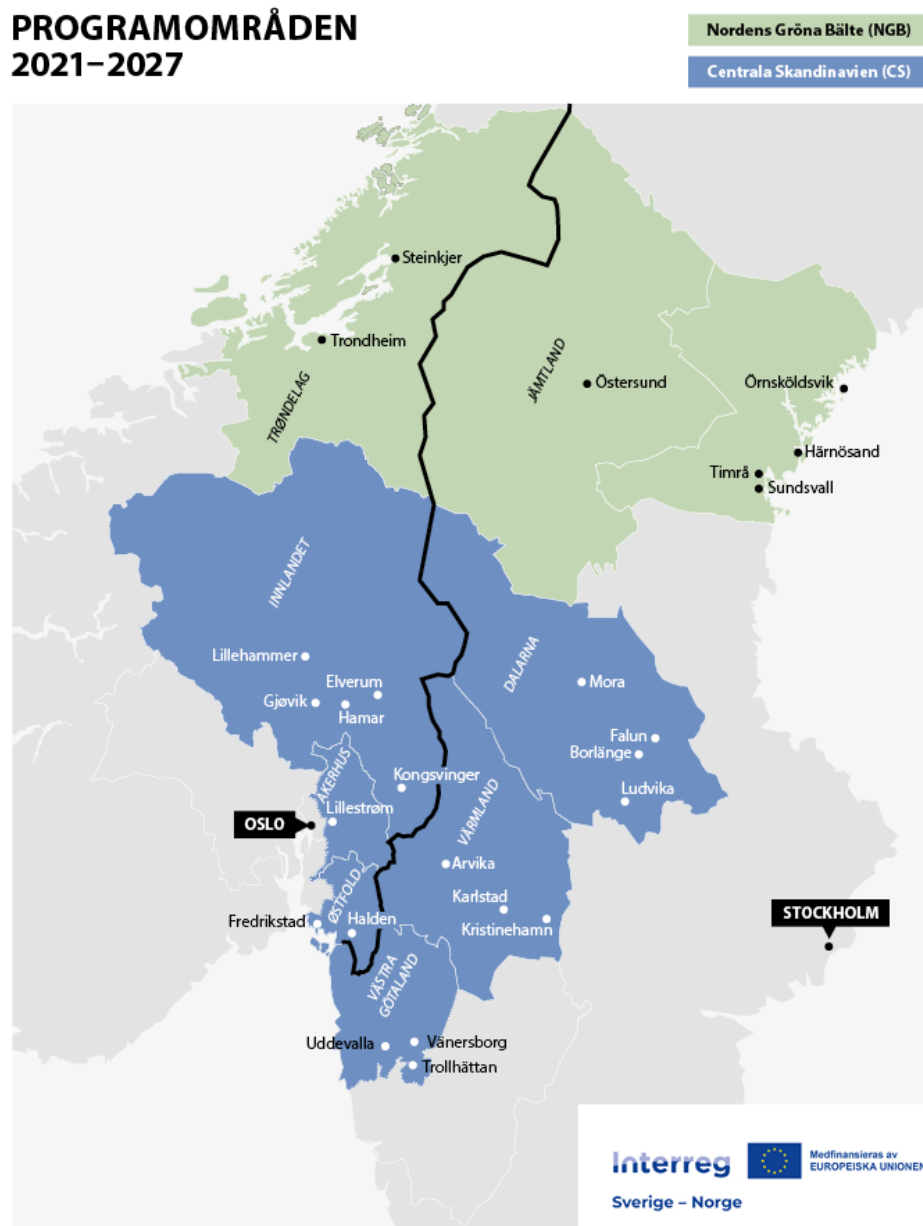

Årsrapport 2024

Interreg Sverige-Norge

PROGRAMOMRÅDEN 2021–2027

Sammendrag

EU og Norges mål med regional- og distriktspolitikken er langt på vei sammenfallende. Det legges vekt på regional balanse gjennom vekstkraft, likeverdige levekår og bærekraftige regioner i alle deler av unionen/landet.

Interreg har fått sin egen forordning innenfor rammen av Europeisk Territorielt Samarbeid. Hensikten i det grenseoverskridende samarbeidet er å utnytte og forsterke grenseregionens samlede ressurser, redusere grensens barriereeffekt og utøve politisk lederskap, fremme bærekraft og koble sammen små- og mellomstore byer over grensen.

Interreg Sverige-Norge 2021-2027 er et formelt samarbeid over sju år mellom fylker og regioner på norsk og svensk side av riksgrensen, sammen med den svenske- og norske staten og Den europeiske union. Norge har sluttet seg til Interreg som en likeverdig partner. Den norske stat dekker sin økonomiske forpliktelse ved årlige bevilgninger over statsbudsjettet.

Innlandet fylkeskommune er tildelt oppgaven som forvalter av de statlige midlene tildelt Interreg Sverige-Norge, av Kommunal- og distrikts departementet. Det er videre inngått avtale mellom Østfold, Akershus, Trøndelag og Innlandet fylkeskommune om finansiering og drift av et felles sekretariat for perioden 2021-2027.

Interreg Sverige-Norge 2021-2027 har en samlet finansiell ramme på 105 millioner euro. EU og svenske regioner bidrar med 73 millioner euro. Den norske stat og de fire grensefylkene Østfold, Akershus, Trøndelag og Innlandet investerer til sammen 32 millioner euro. Ved utgangen av 2024 er det igangsatt 60 prosjekt, hvorav 45 er hovedprosjekt, 12 er forprosjekt og 3 er småskala prosjekt. I underkant av 70 % av de statlige norske Interreg-midlene til programmet er disponert.

Innhold

1. Interreg fra 1995 til 2027	4
2. Europeisk territorielt samarbeid (Interreg) og EØS – en helhetlig politikk.....	5
2.1 Europeisk og norsk regional- og distriktpolitikk.....	5
2.2 Territoriell agenda 2030	6
2.3 Partnerskap og flernivåstyring	6
2.4 Interreg som samhandlingsarena.....	6
2.5 Finansiell ramme.....	7
2.6 Politisk styring	7
2.7 Programgeografien	8
2.8 Status 2021–2024	9
2.9 Programnivå	10
2.10 Mål og resultatstyring.....	10
2.11 Kommunikasjon	10
3. Presentasjon av prosjekter	11
3.1 Prosjekter i delområde Sentrale Skandinavia	11
3.2 Prosjekter i delområde Nordens Grønne Belte	12
4. Europeisk territorielt samarbeid etter 2027	13
4.1 Innspill fra Norge.....	13
4.2 Spørreundersøkelse fra Interreg Sverige-Norge programmet	13
Vedlegg A	15
Vedlegg B	16

1. Interreg fra 1995 til 2027

Da Sverige og Finland ble medlemmer i Den europeiske union i 1995 ble Norge invitert til å delta i EUs fellesskapsinitiativ Interreg II 1995-1999. Hensikten var å knytte sammen grenseregioner langs grensen mellom Norge, Sverige og Finland.

Flere fylkeskommuner på norsk side og landsting på svensk side hadde allerede etablert kontakter med intensjon om økt samarbeid over landegrensen. Også fra Nordisk Ministerråd ble det på slutten av 1960-tallet opprettet grensekomiteer som skulle bidra til å utvikle samarbeidet over nasjonsgrensene. Imidlertid var det begrenset med finansielle ressurser for å kunne realisere alle politiske ønsker og initiativ.

Det grenseoverskridende samarbeidet fikk en ny start som følge av utvidelsen av EU til å omfatte Sverige og Finland ved etablering av programmer innenfor geografisk avgrenset område.

Interreg 1995-1999 inneholdt tre selvstendige programmer, Grenseløst samarbeid, Indre Skandinavia og Norden Grønne Belte¹.

Interreg Sverige-Norge 2000-2006 var en sammenslåing av de tre programmene fra forrige periode. Autonomien ble opprettholdt gjennom egne budsjetter, styringskomite og sekretariat. Justering av programgeografi på svensk side kom til å omfatte alle kommuner i Värmland.

Interreg Sverige-Norge 2007-2013 innebar en videreføring av programmet, men delt forvaltning mellom EUs regionale utviklingsfond (EU-midler),

norsk statlig interreg finansiering (IR-midler) og tre delområder. Utvidelsen kom til å omfatte alle kommunene på Romerike i Akershus og alle kommuner i Dalarna. I delområde Nordens Grønne Belte kom utvidelsen til å omfatte alle kommuner i Västernorrlands län.

I perioden 2014-2020 ble Interreg Sverige-Norge programmet videreført. Sekretariat og all forvaltning av EU-midler ble lagt til Länsstyrelsen i Jämtlands län. Det ble opprettholdt 3 delområder med hver sin styringskomite. Det ble delt sekretariat på norsk side i hvert av delområdene samt en felles overvåkningskomite.

Interreg Sverige-Norge 2021-2027 ble for Norge 5. generasjon grenseoverskridende program. Delområdene Grenseløst samarbeid og Indre Skandinavia ble slått sammen til Sentrale Skandinavia. Norden Grønne Belte opprettholdes med samme geografi. På norsk side samles forvaltning og koordinering til Innlandet fylkeskommune, med avtale mellom om delt sekretariatsfunksjon mellom Østfold, Akershus, Trøndelag og Innlandet fylkeskommune.

Fram til denne programperioden har innsatsområdene hatt fokus på innovasjon, små- og mellomstore bedrifter, kompetanseutvikling og arbeidsmarked, natur og kulturarv, infrastruktur og kommunikasjoner. Det er først i nåværende programperiode at klima og miljøspørsmål blir løftet opp under paraplyen *Den grønne giv* og med kobling til EUs Territorielle Agenda 2030. Målet er at minst 30 % av programbudsjettet skal være rettet mot tiltak med betydning for klima og miljø.²

¹ Grenseløst samarbeid – kommuner i Østfold og Bohuslän, Dalsland. Indre Skandinavia - kommuner i Hedmark, Akershus og Indre Østfold, västra Värmland, Malung-Sälen og Älvdalen. Nordens Grønne Belte-

kommuner i Nord og Sør-Trøndelag samt Jämtland-Härjedalen

² EU-forordning Europeisk Territorielt samarbeid 24. juni 2021 (pkt 5)

2. Europeisk territorielt samarbeid (Interreg) og EØS – en helhetlig politikk

2.1 Europeisk og norsk regional- og distriktspolitikk

EU og Norges mål med regional- og distriktspolitikken er langt på vei sammenfallende. Det legges vekt på regional balanse gjennom vekstkraft, likeverdige levekår og bærekraftige regioner i alle deler av unionen/landet.

For Norges del er et vesentlig målekriterium for regional- og distriktspolitikken at «folk skal kunne leve eit godt liv i heile Noreg, at alle lokalsamfunn skal ha rom for utvikling og verdiskaping, og at folketalet skal auke i distriktskommunar. Regjeringa vil arbeide for at folk har tilgang på arbeid, bustad og gode tenester nær der dei bur. Regjeringa vil leggje til rette for trygge, berekraftige og levande lokalsamfunn i heile landet gjennom desentraliserte løysingar» (jf. Meld. St. 27 (2022–2023) Eit godt liv i heile Noreg – distriktspolitikk for framtida).³

EU-landene har formulert sine regionalpolitiske mål i Lisboa-traktatens artikkel 174, hvor det er nedfelt at unionen skal utvikle og følge opp en politikk som leder til større grad av økonomisk, sosial og territoriell sammenveving for å fremme en overordnet harmonisk utvikling i Europa. EUs mål er spesielt å redusere ulikheter i utviklingsnivå mellom regioner. Oppmerksomheten skal særlig rettes mot områder med strukturelle ulemper. Traktaten viser her til grenseregioner, fjellregioner og spredtbygde områder. Det indre markedet og den europeiske regional- og samarbeidspolitikken, herunder det europeiske territoriale samarbeidet (Interreg) ble i sin tid lansert av EU som en helhetlig politikk for vekst og bærekraftig

utvikling. EU-kommisjonens hvitbok om Europas framtid advarer mot at den europeiske integrasjonsprosessen bremses eller reverseres og om tilliten til demokratiske institusjoner. At globalisering og teknisk utvikling har bidratt til å gjøre noen regioner til vinnere og andre tapere, trekkes fram som en viktig årsak til uroen i mange europeiske land. Ulikheter er blitt mer framtrædende innen EU-landene enn mellom dem.

EU trilogien (Europaparlamentet, Rådet og EU-kommisjonen) har gjennom langtidsbudsjettet for 2021-2027 lagt grunnlaget for framtidig samholdighetspolitikk formulert ved 5 politiske mål⁴:

- et smartere Europa gjennom å fremme innovasjon, økonomisk omstilling og digitalisering
- et grønnere Europa ved overgangen til nullutslipp, fremme energiomstilling, sirkulær økonomi, tilpasning til klimaendringer og forebygge risiko for naturkatastrofer
- et mer sammenkoblet Europa gjennom bedre mobilitet
- et mer sosialt og inkluderende Europa gjennom den europeiske pilaren for sosiale rettigheter
- et Europa nærmere innbyggerne gjennom å fremme bærekraftig og integrert utvikling av alle typer av territorier og lokale initiativ.

Interreg har fått sin egen forordning innenfor rammen av europeisk territorielt samarbeid. Hensikten i det grenseoverskridende samarbeidet er å utnytte og forsterke grenseregionens samlede ressurser, redusere grensens barriereeffekt, utøve politisk lederskap, fremme bærekraft og koble sammen små- og mellomstore byer over grensen.

³ Oppdragsbrev for statsbudsjettet 2024 – jfr brev 2. januar 2024

⁴ EU forordning av 24. juni 2021 om fellesbestemmelser for samholdighetspolitikken og forvaltning av finansielle instrumenter.

2.2 Territoriell agenda 2030

Territoriell Agenda 2030⁵ ble lansert av det tyske formannskapet i Rådet 1. desember 2020 og er et rammeverk for å fremme territoriell samhörighet i Europa under mottoet «En framtid for alle byer og tettsteder.» Den territorielle agendaen understreker viktigheten av og gir orientering for strategisk arealplanlegging og oppfordrer til å styrke den territorielle dimensjonen til sektorpolitikk på alle styringsnivåer. Den har til hensikt å fremme en inkluderende og bærekraftig framtid for alle steder og å bidra til å oppnå bærekraftige utviklingsmål i Europa. Dette må være basert på:

- en felles forståelse av at utviklingsbehov og virkninger av fremtidig utvikling varierer mellom steder i Europa; og
- samarbeid og koordinering mellom steder, nivåer av regjeringer, politiske sektorer og samfunnsgrupper for å håndtere komplekse problemstillinger og utnytte mangfoldig potensial

I programmet for Interreg Sverige-Norge henvises det til EUs Territorielle Agenda 2030 med vekt på *Den grønne giv* og mulighetene for de som har sitt daglige liv i grenseregionen (tabell 1):

Grønn omstilling
Sunt miljø, levekår, klimavennlige byer og regioner
Sirkulær økonomi; Bærekraftig økonomi i en mer globalisert verden
Bærekraftig forbindelse mellom byer, tettsteder og digitalisering
For innbyggerne
Balansert territoriell utvikling basert på regionens fortrinn
Funksjonelle grenseregioner, lokal og regional utvikling og mindre ulikheter
Leve, bo og arbeide i grenseregioner

Tabell 1 – Oppsummering av Territorial Agenda 2030

For en skjematisk oversikt over Interreg Sverige-Norge programmets visjon, politiske- og spesifikke mål, EUs Territorielle Agenda 2030, finansielle ressurser og forvente effekter vises det til vedlegg A.

2.3 Partnerskap og flernivåstyring

Interreg Sverige-Norge 2021-2027 er et formelt samarbeid over sju år mellom fylker og regioner på norsk og svensk side av grensen, sammen med den svenske og norske staten og EU. Norge har sluttet seg til Interreg som en likeverdig partner. Norske stat dekker sin økonomiske forpliktelse ved årlige bevilgninger over statsbudsjettet.

Innlandet fylkeskommune er tildelt oppgaven som forvalter av de statlige midlene til Interreg Sverige-Norge programmet, av Kommunal- og distrikts departementet.

2.4 Interreg som samhandlingsarena

Interreg har en rekke særtrekk som program for gjennomføring av politikk:

- samstyring i partnerskap mellom EU, nasjonale myndigheter og regioner langs grensen
- avtale om sju års gjennomføringshorisont
- avtale om felles finansielle ramme og fordeling på partnere i programmet
- konsensus/enstemmighet som beslutningsmodell
- addisjonalitet og oppveksling av midler som er avgjørende for prosjektets gjennomføring
- samfunnsanalyse legges til grunn for valg av politiske mål og innsatsområder
- mål og resultatstyring samt programmenes intervensjonsmetodikk
- etablere prosedyrer for oppfølging og evaluering
- tiltak rettet direkte mot behov blant bedrifter, kommuner og innbyggere i grenseregionen
- saksbehandling som skal sikre effektivitet, likebehandling og innsyn

⁵ <https://territorialagenda.eu/ta2030/aim/>

2.5 Finansiell ramme

Interreg Sverige-Norge programmet 2021-2027 har en samlet finansiell ramme på 105 millioner euro i programperioden. EU og svenske regioner bidrar med 73 millioner euro. Den norske staten går inn med 16 millioner euro og ulike aktører fra de fire grensefylkene Akershus, Østfold, Innlandet og Trøndelag med resterende, totalt 32 millioner euro⁶.

Mellom Østfold-, Akershus-, Trøndelag og Innlandet fylkeskommune er det inngått en tentativt fordeling av den statlige finansieringen i programmet ut fra en forutsetning at den statlige finansieringen innfris (tabell 2).

Delområde	% - andel	Sum
Nordens Grønne Belte	35,14 %	56,2 m. NOK
Sentrale Skandinavia	57,86 %	92,6 m. NOK
Norsk forvaltende organisasjon	7 %	11,2 m. NOK
Totalt	100 %	160,0 m. NOK

Tabell 2 – Statlig andel 16 millioner euro omregnet til 160 millioner kroner fordeles tentativt for hele programperioden

2.6 Politisk styring

Gjennomføringsorganisasjonen for Interreg Sverige-Norge består av:

- en felles overvåkningskomite
- styringskomiteer for hvert delområde
- forvaltningsmyndighet på norsk og svensk side
- felles svensk – norsk sekretariat

Overvåkningskomiteen skal sammen med forvaltningsmyndigheten sikre kvaliteten og effektiviteten i gjennomføringen av programmet og rapportere om framdriften i programmets gjennomføring til EU kommisjonen, nasjonale myndigheter og regionene. Overvåkningskomiteen har 10 norske og 10 svenske representanter oppnevnt av hvert lands regjeringer.

Styringskomiteene foretar utvalg av søknader om prosjektstøtte. Styringskomiteene skal også ta initiativ for å bidra til høyest mulig måloppnåelse innen programmets fem tematiske innsatsområder.

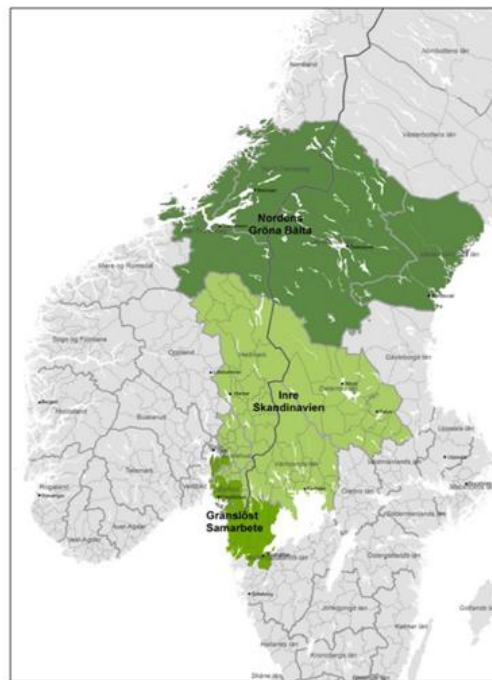
⁶ På norsk side brukes det en fast valutakurs på NOK.

2.7 Programgeografien

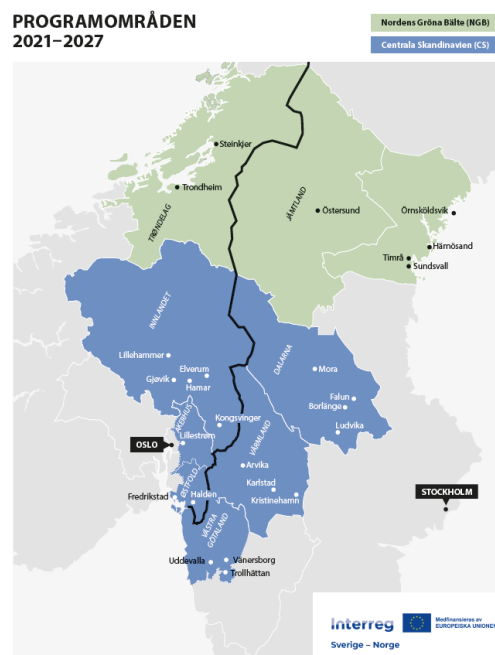
Programgeografien for Interreg Sverige-Norge består av fem regioner på svensk side og fire fylker på norsk side. Programmet berører 2,7 millioner mennesker.

Interreg Sverige-Norge omfatter ett stort geografisk område. Det er stor variasjon innen programgeografien når det kommer til næringslivets sammensetning, befolkningssammensetning og økonomisk vekst. Området er ikke naturgeografisk homogent og utgjør heller ikke en funksjonelt sammenhengende region. Store deler av programgeografiens areal er landsbygdsområder mens andre deler igjen er urbane byområder.

Den endringen som ble gjort fra 2014-2020 til 2021–2027 omfatter sammenslåing av delområdene Grenseløst samarbeid og Indre Skandinavia til et delområde, Sentrale Skandinavia. Som følge av sammenslåing av Hedmark og Oppland fylkeskommune kom utvidelsen av kjerneområdet til å omfatte hele Innlandet. I Østfold og Akershus ble antallet kommuner justert. Se figur 1 og 2 for programgeografien for 2014-2020 samt 2021–2027.

Figur 1 Programgeografi 2014-2020

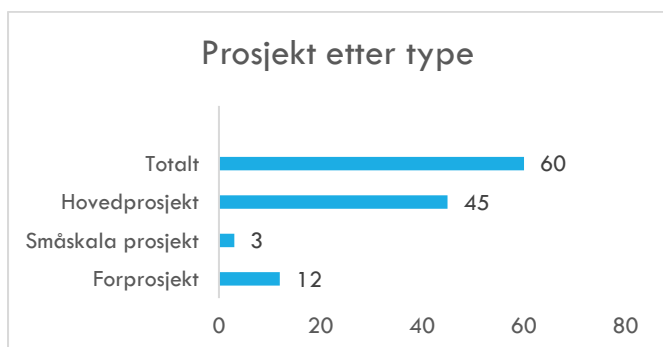
Figur 2 - Programgeografi 2021-2027

2.8 Status 2021–2024

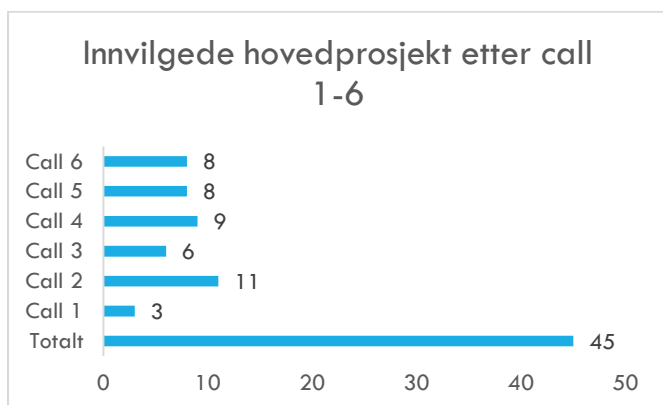
I Interreg Sverige-Norge programmet er det mulig å søke om midler til forprosjekt, småskala prosjekt og større hovedprosjekt. Hver enkelt søknad må være innenfor et av følgende åtte spesifikke mål:

1. Innovative miljøer
2. Små og mellomstore bedrifter
3. Klimatilpassing
4. Sirkulær økonomi
5. Arbeidsmarked
6. Utdanning
7. Bærekraftig kultur og turisme
8. Sterkere grenseregion

Ved utgangen av 2024 er det igangsatt 60 prosjekt, hvorav 45 er hovedprosjekt (tabell 3 og 4).

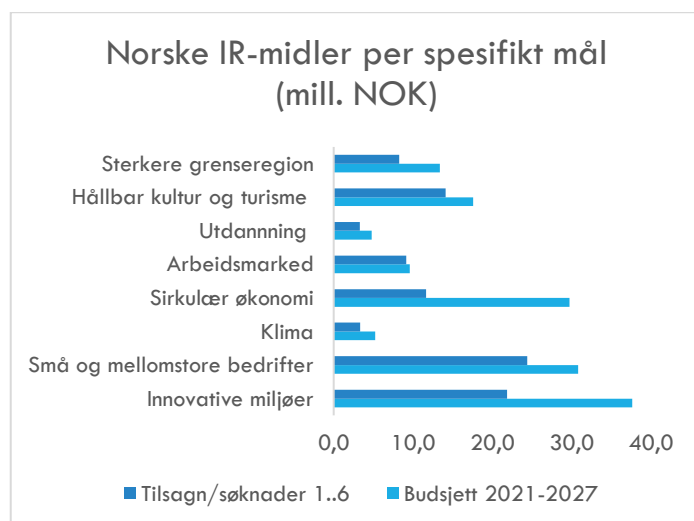
Tabell 3 viser fordeling på de ulike prosjekttypene

Tabell 4 Antall hovedprosjekt innvilget etter søknadsrunde/call

Det er ingen søknadsfrister for forprosjekt og småskalaprojekt. I et normalår har

hovedprosjektene søknadsfrister to ganger i året. Første søknadsrunde var i slutten av 2022 (call 1). I 2023 var det tre søknadsrunder (call 2-4), mens det i 2024 var to søknadsrunder for hovedprosjekt (call 5-6). Etter 2024 er i underkant av 70 % av de statlige IR-midlene til programmet for hele programperioden disponert⁷. Av den totale rammen per delområde har Nordens Grønne Belte disponert 56 % og Sentrale Skandinavia 75 %. De spesifikke målene som omhandler innovasjon og bærekraftige små og mellomstore bedrifter har flest innvilget søknader. Når det gjelder søknader innenfor sirkulær økonomi har sekretariatet iverksatt tiltak som har resultert i flere innvilget søknader innenfor dette temaet. Tabell 5 viser oppdeling per specifikt mål for hele programmet.

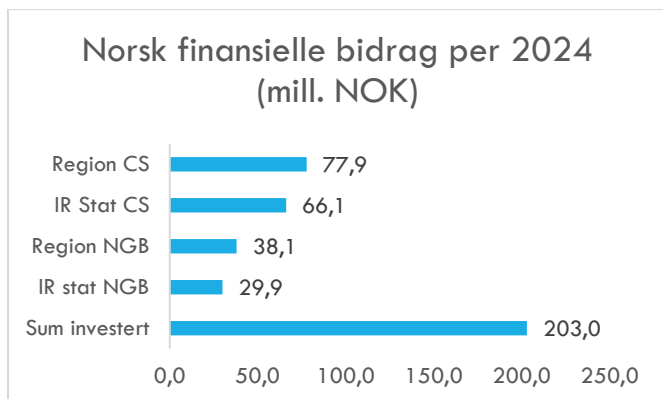

Tabell 5 viser tematisk fordeling av programmidler og tilsagn for begge delområdene på norsk side

⁷ Programmets midler fra den norske stat er avhengig av fremtidige bevilgninger over statsbudsjettet.

2.9 Programnivå

På norsk side har den norske stat forpliktet seg til 160 millioner kroner⁸. Aktører fra de norske deltagende fylkene bidrar med tilsvarende finansiering. Etter 2024 har de norske aktørene fra fylkene bidratt med 116 millioner kroner, mens det statlige interreg-bidraget utgjør 96 millioner kroner (tabell 6).

Tabell 6 viser norsk finansielt bidrag per delområde ved utgangen av 2024 i norske millioner kroner

Når en sammenligner de finansielle tabellene og status ved utgangen av 2024, fremkommer utfordringen med at det har blitt en større og større ubalanse mellom budsjettet på svensk side i forhold til norsk side.

I Interreg-perioden 1995-1999 var budsjettforholdet 50:50 mellom finansieringen fra EU og norsk statlig interreg finansiering. I programperioden 2021-2027 er dette forholdet minimum 70 % EU-midler på svensk side og 30 % norske interreg midler for hovedprosjekt. For prosjektene innebærer dette budsjettene på svensk side er vesentlig større enn på norsk side.

2.10 Mål og resultatstyring

Programmet har et mål- og resultatstyringssystem knyttet til en intervensjonsmetodikk. Intervensjonsmetodikken er verdikjeden fra visjon, politiske mål, spesifikke mål, ressurser, intervensjonstyper, aktivitetsindikatorer og

forventet effekt. Forventet utfall blant de 60 prosjektene som har fått støtte innebærer blant annet at:

- ✓ Over 1400 små og mellomstore bedrifter får støtte ved å delta i prosjektenes aktiviteter.
- ✓ Over 30 bedrifter samarbeider med forskningsinstitutt.
- ✓ Over 30 grenseoverskridende nettverk etableres.
- ✓ Det utarbeides omtrent 90 felles strategier og handlingsplaner.

Disse indikatorene blir rapportert inn til EU-kommisjonen som et overordnet resultat for programmet. Prosjektene blir også fulgt opp i status- og sluttrapportering til sekretariatet. I tillegg er store prosjekt pålagt å ha ekstern evaluering som en del av rapporteringen.

2.11 Kommunikasjon

I 2024 ble det lagt økt fokus på kommunikasjon og dialog med prosjekter for å fremme synliggjøring av resultater. Et kommunikasjonsnettverk ble opprettet for å tilrettelegge for kompetanseheving og å knytte kontakter mellom prosjektene. Første treffpunkt var et kurs i Tällberg med temaet Storytelling. Neste treff, i andre halvår, var digitalt og fokuserte på læring fra andre interreg-prosjekter samt kommunikasjon i uventede situasjoner. Programmet opplever god respons og deltakelse på aktivitetene og det er merkbart at dette treffer et behov hos prosjektene. Det er også startet en tematisk evaluering av programmet som skal se nærmere på hvordan prosjektene bygger videre på tidligere resultater. Oxford Research er godt i gang med denne evalueringen. Endelig rapport fra denne evalueringen vil legges frem i løpet av 2025.

⁸ I henhold til de finansielle tabellene i programdokumentet til Interreg Sverige-Norge programmet.

3. Presentasjon av prosjekter

Totalt i 2024 ble det innvilget 16 hovedprosjekt, hvorav 10 var prosjekt som tilhører delområde Sentrale Skandinavia (CS) og 6 tilhører delområde Nordens Grønne Belte (NGB). I dette kapittelet gis det en kort oppsummering av utvalgte hovedprosjekt som ble innvilget i 2024. For en utfyllende oversikt over alle innvilget prosjekt per delområdene vises det til vedlegg B.

3.1 Prosjekter i delområde Sentrale Skandinavia

Crossborder biking

Prosjektet bygger på den eksisterende infrastrukturen av nasjonale sykkelruter på begge sider av grensen, og ser regionen som et sammenhengende område for internasjonale besøkere. Målgruppen er små og mellomstore bedrifter, og prosjektet har som mål å forbedre attraktiviteten til sykkelrutene. Prosjekteiere er Grensekomiteen Värmland-Østfold og Visit Värmland i Sverige. Det arbeides aktivt med produktutvikling og markedsføring gjennom etablering av langsiktige samarbeid mellom lokale bedrifter og reiseoperatører. Dette skal bidra til økt turisme, styrket lokal økonomi og en mer sammenkoblet og konkurransedyktig sykkeldestinasjon.

Grenseenergi

Prosjektet utvikler lokale energisamfunn hvor enkeltpersoner, husholdninger og næringsaktører samarbeider om å produsere og lagre strøm lokalt. Dette forbedrer ressurskoordinering og reduserer behovet for kostbar infrastruktur. Gjennom forskningsbasert kunnskap og innovativ teknologi skal prosjektet styrke energitilgangen, samfunnsberedskapen og skape nye arbeidsplasser. Målet er å kartlegge seks caser og utvikle 3-4 konsepter for smarte energisamfunn på tre år. Prosjekteier er Klosser Innovasjon, som samarbeider med Fornybar Norge og på svensk side Glava Energy.

Grensens smaker

Prosjektet fokuserer på å styrke mat- og drikkeproduksjon i grenseområdene Värmland og Østfold. Ved å fremme lokalprodusert mat gjennom offentlig anskaffelse gir prosjektet produsenter og kunder mulighet til å investere i en

bærekraftig fremtid. Initiativet skaper samarbeid på tvers av grensene, hvor produsenter og kunder deler erfaringer, får verktøy og innsikt for å fremme bærekraftig matproduksjon. Prosjektet øker kompetanse, kapasitet og kjøpekraft, og bidrar til vekst og selvforsyning i både Sverige og Norge.

Hexagon

Hexagon er et prosjekt som utforsker bruken av overskuddsmaterialer fra produksjon. Prosjektet skal øke kunnskapen om å bruke avfall til å lage nye materialer og produkter med 3D-printing og sirkulære forretningsmodeller. Målgruppen er små og mellomstore bedrifter som ønsker å gjenbruke avfall, gjøre forretninger med sitt avfall eller har ideer for å bruke sirkulært materiale. Prosjektet vil lagre oppskrifter i et bibliotek for å dele resultatene. Det vil også arrangere workshops og læringsaktiviteter for å spre funnene. Prosjekteiere er Klosser Innovasjon og Torsby kommun i Sverige. Når prosjektet er ferdig, vil 30 bedrifter ha utviklet nye materialer, produkter eller forretningsmuligheter. En ny forretningsmodell for sirkulære løsninger vil være på plass.

Interregional Circularity

Prosjektets mål er å styrke forsknings- og innovasjonskapasiteten i sirkulære industrielle verdikjeder i Värmland og Innlandet. Det fokuserer på regionens ledende industriområder for å øke konkurranseevnen til regionene og bedriftene der. Prosjektet samarbeider med universiteter på begge sider av grensen. De skal utvikle et felles rammeverk og bestepsaksis for sirkulære industrielle verdikjeder for stål, aluminium, plast, kompositter og energi. Prosjekteiere er Vaager Innovasjon og Glava Energi i Sverige. Prosjektet vil også etablere kurskonsepter og arbeidsmodeller for kompetanseutvikling og samarbeid mellom akademia, innovasjonsmiljøer, industriaktører og offentlig sektor.

Macho

Prosjektet vil redusere kjønnssegregeringen i arbeidsmarkedet i grenseregionen. Det skal endre holdninger blant ungdomsskoleelever og gjøre industriyrker mer attraktive. Det retter seg mot fremtidens arbeidskraft for å skape en likestilt, trygg og attraktiv industriarbeidsplass. Prosjekteiere er Vitensentret Innlandet og Science Center 2047 i Sverige. Dalarna og Innlandet har

lignende utfordringer med fraflytting og kjønnsdelt arbeidsmarked, og prosjektet vil styrke utvekslingen mellom landene. Ungdommer og arbeidsplasser vil utforske hvordan fremtidens arbeidsplasser bør ta hensyn til kjønn, identitet og kultur. Prosjektet er en mobil, interaktiv opplevelse med fysiske og digitale eksperimenter. Det vil bli en del av arbeidet for likestilling og attraktive arbeidsplasser.

MAT

Prosjektet skal styrke regionens måltidsopplevelser ved å knytte mat og drikke til natur- og kulturaktiviteter. Målet er at små og mellomstore reiselivsbedrifter skal se potensialet i mat- og drikkeopplevelser for bærekraftig vekst og økt attraktivitet. Gjennom forelesninger, studieturer og coaching får bedriftene verktøy for å forbedre tilbudene sine, styrke konkurranseevnen og øke kunnskapen om arrangementer. Prosjekteiere er Visit Øst-Norge AS og Visit Värmland i Sverige. Prosjektet vil også fremme nettverk, produktutvikling og innovasjon, samt øke markedsføringen av regionens kulinariske tilbud for å tiltrekke flere besøkende og forlenge deres opphold.

3.2 Prosjekter i delområde Nordens Grønne Belte

TRÅD

Prosjektet skal fremme sirkulær håndtering av tekstilmaterialer i Åre og Trondheim. Det vil finne løsninger for tekstilavfall og utvikle metoder for å forebygge fremtidig avfall. Gjennom workshops og rundebordssamtaler skal prosjektet lage felles handlingsplaner, informere om ansvar og utvikle arbeidsmetoder. Resultatet blir nye prosesser for tekstilhåndtering som kan brukes som modell i andre kommuner, med langsiktige effekter som redusert avfall og bedre miljø. Prosjekteier er Trondheim kommune og på svensk side Åre kommun.

RISK

Prosjektet skal fremme et bærekraftig skogbruk som reduserer risikoen for ras og skred i grenseregionen. Sammen skal det utvikle tiltak for optimal samfunns- og bedriftsøkonomi, samt arbeide med langsiktige spørsmål knyttet til treslagsblanding og skogskjøtsel. Svenske og norske organisasjoner samarbeider for bedre

motstandskraft og konkurranseevne da økt kunnskap er nødvendig. Skognæringen og kompetansemiljøer møtes for å utvikle løsninger gjennom seminarer og fagdager. Målet er å bruke skogsbruket for å redusere risikoen for naturhendelser og øke klimaresiliens. Prosjekteiere er Woodworks! Cluster og på svensk side Skogsstyrelsen.

Geoturisme i midten

Prosjektet fremmer geoturisme i Jämtland-Härjedalen og Trøndelag ved å øke bevisstheten om geologi blant aktører, lokalbefolkning og besøkende. Gjennom webinarer, workshops og dokumentasjon av geologiske steder utvikles opplevelser som kombinerer geologi og turisme. Fokus er på bærekraftig reiseliv, samarbeid over grensene, og å løfte frem natur- og kulturverdier samt det samiske perspektivet, med mål om å inspirere andre regioner. Prosjekteier er Trøndelag Reiseliv og på svensk side Sveriges Geologiska Undersökning.

Styrket samarbeid over landegrensene gjennom Fellesrådet for Trøndelag og Jämtland Härjedalen

Prosjektet skal styrke grenseoverskridende samarbeid i Trøndelag og Jämtland Härjedalen. Hovedmålgruppen er Fellesrådets medlemmer og andre med grenseoverskridende interesser. Målet er økt samhandling, konkurranseevne og bærekraftig utvikling. Prosjektet fokuserer på en felles visjon og strategi, samarbeidsmodeller og en bærekraftig finansieringsmodell. Det gjennomføres i samarbeid med offentlige medlemmer og eksisterende grensenettverk. Prosjekteiere er Den norske foreningen for Fellesrådet for Trøndelag og Jämtland Härjedalen og Fellesrådet Utvikling på svensk side.

Lærer uten grenser

Prosjektet skal løse utfordringer med lærermangel og sviktende søkertall til lærerutdanningene i Jämtland og Trøndelag. Målet er å utvikle regional kunnskap og fremme samarbeid mellom kommuner, lærere, læresteder og lærerstudenter. Samarbeidet vil skje gjennom nettverk og forskning for å utvikle bærekraftige metoder for rekruttering og å beholde lærere. Prosjekteier er Nord universitet og på svensk side Mittuniversitetet.

4. Europeisk territorielt samarbeid etter 2027

EU-kommisjonen (DG Regio) lanserte høsten 2023 en omfattende konsultasjon om det fremtidige Interreg-samarbeidet, som vil vare frem til en avslutningskonferanse våren 2025. DG Regio grunngir denne tilnærmingen med at det vil være et stort press på EUs budsjett neste programperiode. Det er forventet at forslaget til langtidsbudsjett for perioden 2028-2034 inkludert samholdighetspolitikken og Interreg blir lagt frem en gang i 2025.

4.1 Innspill fra Norge

Siden DG Regio har åpnet for en bred konsultasjon om det fremtidige Interreg-samarbeidet, og Norge lenge har vært en aktiv deltaker i Interreg-programmene, har Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD) sendt inn et innspill fra Norge. Innspillet er basert på den siste distrikts- og regionalmeldingen og evalueringsrapporter. KDD sendte et utkast av innspillet til alle fylkeskommuner i Norge og ba om tilbakemelding før det ble sendt til DG Regio. I innspillet fremhever KDD blant annet:

- At deltakelsen er en del av norsk regionalpolitikk og vårt samarbeid med naboland/nærområder.
- Behovet for å styrke vårt samarbeid med nabolandene i nord som Finland og Sverige i lys av den russiske invasjonen av Ukraina.
- Suspensjonen av samarbeidet med Russland har hatt store konsekvenser for Øst-Finnmark. Dette er en utfordring Øst-Finnmark deler med regioner i Finland, de baltiske statene og Polen.
- Videreutvikle muligheten for at lokalsamfunn og regioner kan samarbeide om felles utfordringer, forvalte felles ressurser og samarbeide på tvers av forvaltningsnivåer og sektorer.

- Et ønske om fortsatt innsats for å dele og promotere prosjekresultater.
- Vurdere en sterkere tilknytning til lokale og regionale utviklingsstrategier.
- At programmer med fokus på erfaringsutveksling, kunnskapsutvikling og nettverksbygging styrkes.
- I det vesentlige beholde geografien til programmene med norsk deltakelse.
- Beholde muligheten for at norske prosjektdeltakere kan være «leadpartner»

Gjennom dette innspillet ønsker KDD å vise oppslutning om ordningen, samtidig som uttalelsen kan danne grunnlag for arbeidet med den nye programperioden.

4.2 Spørreundersøkelse fra Interreg Sverige-Norge programmet

For å forberede seg på perioden etter 2027, har Kommisjonen bedt alle Interreg-programmer om å gjennomføre en konsultasjonsprosess i løpet av 2024. Interreg Sverige-Norge-programmet arrangerte en nettbasert spørreundersøkelse på egen nettside, hvor alle interesserte parter ble invitert til å dele sine synspunkter. Undersøkelsen var åpen fra august til oktober.

Den nettbaserte undersøkelsen ble supplert med presentasjoner av spørsmålene på møter i programmets overvåkings- og styringskomiteer, samt på et arrangement med kommunikasjonsansvarlige fra prosjekter. Totalt ble to hundre interessenter direkte presentert for spørsmålene og sendt en lenke via e-post.

Programmets viktigste målgruppe, offentlige regionale og lokale myndigheter, utgjorde de fleste respondentene. Det ble mottatt 33 gyldige svar.

Resultatene av undersøkelsen kan oppsummeres som følger:

- Hoved verdien av programmet er å løse felles utfordringer i grenseregionen.
- Når det gjelder temaer med størst potensial for grenseregionalt samarbeid, ble de spesifikke målene knyttet til et grønnere og smartere Europa oftest nevnt.

- Respondentene mener at alle hovedtemaene for regional utvikling har potensial for grenseregionalt samarbeid.
- Mange respondenter svarte at de fleste prioriteringer fungerer godt i dag, men det er imidlertid mangel på ressurser til infrastruktur og transport over grensen.

Det ble også identifisert forbedringsområder i programgjennomføringen. Følgende områder for endringer ble identifisert:

- Flere respondenter etterlyste ytterligere forenkling og lik finansiering mellom Sverige og Norge.
- Mange respondenter ba om mer fleksibilitet for mindre organisasjoner og foreninger.
- Noen fant de nåværende partnerskapskravene utfordrende og foreslo mer fleksibilitet i geografisk dekning, partnerskapsstørrelse og involvering av beslutningstakere.
- Respondentene identifiserte forskjeller i nasjonale regler og lovgivning som betydelige barrierer for effektivt samarbeid.

Visjon: En bærekraftig utvikling og omstilling i en attraktiv grenseregion uten grensehindringer

Politisk mål En smartere grenseregion Spesifikke mål • FoU og innovasjon • holdbare SMB-er Territoriell agenda 2030 – Green deal Balansert territoriell utvikling basert på regionens fortrinn, inklusiv sirkulærøkonomi. Investeringer 43,8 mill. EUR Bestående resultat • etablering av grenseoverskridende klynger og nettverk • grønn omstilling • innovasjoner • entreprenørskap og smart spesialisering • felles strategier og handlingsplaner	Politisk mål En grønnere grenseregion Spesifikke mål • klima og miljø • sirkulær økonomi Territoriell agenda 2030 – Green deal • sunt miljø, levekår, klimavennlige byer og regioner • sirkulær økonomi i en mer globalisert verden Investeringer 22,9 mill. EUR Bestående resultat Felles: • handlingsplaner • sårbarhetsanalyser • økt beredskap • strategier og handlingsplaner • langsiktig innovasjonsarbeid • q-helix	Politisk mål En mer sosial grenseregion Spesifikke mål • arbeidsmarked • utdanning • holdbar kultur og turisme Territoriell agenda 2030 – Green deal Leve, bo og arbeide som krysser regioner og grenseregioner. Investeringer 20,8 mill. EUR Bestående resultat • mer åpent arbeidsmarked, felles løsning, mobilisering av arbeidskraft • felles strategier og handlingsplaner iht. arbeidsmarkedets behov • organisasjoner som samarbeider innenfor kulturarbeid og besøksmål	Politisk mål En sterkere grenseregion Spesifikke mål • lokal samfunnsutvikling Territoriell agenda 2030 – Green deal • bærekraftige forbindelser mellom byer, tettsteder og digitalisering • funksjonelle grenseregioner, lokal og regional utvikling og mindre ulikheter Investeringer 9,4 mill. EUR Bestående resultat • bærekraftige forbindelser mellom byer, tettsteder og digitalisering • folk til folk samarbeid
---	--	---	--

Figur – 3 Skjematisk oversikt over Interreg Sverige-Norge programmets visjon, politiske- og spesifikke mål, EUs Territorielle Agenda 2030, finansielle ressurser og forventede effekt.

Vedlegg B

Prosjektnavn	Delområde	Innsatsområde	Totalbudsjett Norge (mill. EUR)	Statlige Interreg midler (mill. EUR)	Totalbudsjett Sverige (mill. EUR)	EU midler (mill. EUR)
ExpandE	CS	Arbeidsmarked	0,15	0,07	0,28	0,18
SAIL – et gränslöst samarbeide om arbeidskvalifisering	CS	Arbeidsmarked	0,23	0,11	0,41	0,27
Grensløs arbeidskraft till skogs'	CS	Arbeidsmarked	0,32	0,14	0,85	0,55
Framtidstro - min plass i framtidens hållbare arbeidsliv	CS	Arbeidsmarked	0,62	0,31	1,14	0,74
Macho - framtidens attraktiva arbeidsplatser	CS	Arbeidsmarked	0,48	0,24	1,01	0,66
Kontiki; AI basert beslutningstøtte for pasienter og helsetjenesten	CS	Innovasjon	0,68	0,34	1,70	1,10
Prehospital Video i Samverkan 2 (PreViS 2)	CS	Innovasjon	0,87	0,36	1,34	0,87
Hållbar Hälsa - forstå, bemöta och behandla stress och psykisk ohälsa med stöd av digital teknik	CS	Innovasjon	0,69	0,32	1,42	0,92
Cross Border Cyber Capacity	CS	Innovasjon	0,76	0,38	1,38	0,90
GränsENERGI: Innovative lösningar för framtidens energiförsörjning	CS	Innovasjon	0,84	0,38	1,51	0,97
ABC - Across Border Collaboration	CS	ISO lokal utvikling	0,52	0,12	0,44	0,29
FRAGI	CS	ISO lokal utvikling	0,01	0,01	0,02	0,01
Potential Skagerrak	CS	ISO lokal utvikling	0,21	0,10	0,38	0,25
Grønn infrastruktural i fjellet - naturbaserte løsninger for klimatilpasning	CS	Klima/miljø	0,01	0,01	0,01	0,01
Gränsöverskridande klimatresiliens genom kollaborativa läromodeller och digital transformation	CS	Klima/miljø	0,40	0,20	0,72	0,47
Design, kunst og arkitektur som reiseanledning	CS	Kultur/turisme	0,32	0,15	0,67	0,43
Opplevelsesnæring - kultur- og besøksnæring i samverkan	CS	Kultur/turisme	0,76	0,37	1,52	0,99
Hållbar platsutveckling - Gamla Svinesundsbron	CS	Kultur/turisme	0,11	0,05	0,19	0,12

Prosjektnavn	Delområde	Innsatsområde	Totalbudsjett Norge (mill. EUR)	Statlige Interreg midler (mill. EUR)	Totalbudsjett Sverige (mill. EUR)	EU midler (mill. EUR)
Cross Border Biking	CS	Kultur/Turisme	0,59	0,29	1,04	0,67
MAT: Måltidsturisme, autensitet og tradisjon	CS	Kultur/turisme	0,37	0,18	0,78	0,50
Unge sirkulære muligheter	CS	sirkulær økonomi	0,21	0,11	0,37	0,24
CirkFerm	CS	sirkulær økonomi	0,30	0,15	0,70	0,45
Interregional Circularity in Central Scandinavia	CS	sirkulær økonomi	0,83	0,40	1,53	0,99
Hexagon	CS	sirkulær økonomi	0,50	0,25	1,40	0,91
Integrert grenseregion	CS	SMB-er	0,29	0,14	0,55	0,36
Grønn Industrivekst Interreg	CS	SMB-er	0,75	0,36	1,28	0,83
En smart, integrert og bærekraftig grenseregion - Interreg	CS	SMB-er	0,83	0,30	1,78	1,14
Besöksnäringen 2.0 hovedprosjekt	CS	SMB-er	0,44	0,22	0,78	0,51
The Circular Bioeconomy Arena	CS	SMB-er	0,66	0,30	1,36	0,88
Grensens smaker	CS	SMB-er	0,38	0,11	0,41	0,27
Camping	CS	SMB-er	0,01	0,01	0,01	0,01
Gränsöverskridande kompetensutveckling för ökad och mer hållbar livsmedelsproduktion	CS	Utdanning	0,01	0,00	0,01	0,01
På farten	CS	Utdanning	0,28	0,14	0,46	0,30
Grenseløs kompetanse	NGB	arbeidsmarked	0,08	0,04	0,20	0,13
Interreg ILSA	NGB	Innovasjon	0,06	0,03	0,09	0,06
Green Flyway 2.0	NGB	Innovasjon	0,77	0,39	1,96	1,27
Forprosjekt Stedsutvikling og kulturarv - Husnøkkelen 2.0	NGB	ISO lokal utvikling	0,01	0,01	0,02	0,01
Commsec	NGB	ISO lokal utvikling	0,05	0,03	0,09	0,06

Prosjektnavn	Delområde	Innsatsområde	Totalbudsjett Norge (mill. EUR)	Statlige Interreg midler (mill. EUR)	Totalbudsjett Sverige (mill. EUR)	EU midler (mill. EUR)
Värden längs vägen/Verdien langs veien	NGB	ISO lokal utvikling	0,80	0,23	0,81	0,52
Beredskap och säkerhet	NGB	ISO lokal utvikling	0,01	0,01	0,02	0,01
Lærere uten grenser	NGB	ISO lokal utvikling	0,39	0,20	0,70	0,46
Sivilsamfunnet som utviklingskraft for resiliente, bærekraftige og attraktive lokale samfunn	NGB	ISO lokal utvikling	0,01	0,01	0,02	0,01
Stärkt gränsöverskridande samarbete genom Fellesrådet for Trøndelag och Jämtland Härjedalen	NGB	ISO lokal utvikling	0,26	0,13	0,47	0,30
RISK - tilpasning i skogbrukets tilpasning til klimaendring; ras, erosjon, brann	NGB	Klima/miljø	0,01	0,00	0,01	0,01
RISK	NGB	Klima/miljø	0,25	0,12	0,54	0,35
St. Olavsleden -besøksnæring gjennom felles kulturarv	NGB	Kultur/turisme	0,32	0,16	0,57	0,37
Geoturisme i midten	NGB	Kultur/turisme	0,41	0,20	0,65	0,42
Grenseløs besøksnæring	NGB	Kultur/turisme	0,01	0,01	0,01	0,01
Kunnskapsgrunnlag for ökad matsäkerhet i Jämtlands och Trøndelags regioner	NGB	Sirkulær økonomi	0,10	0,03	0,12	0,06
Sirkulære synergier mellom land-, skog-, og havbruk.	NGB	Sirkulær økonomi	0,02	0,01	0,02	0,01
Cirkulära synergier mellan land- och vatten	NGB	sirkulær økonomi	0,27	0,11	0,41	0,26
Tråd	NGB	Sirkulær økonomi	0,23	0,12	0,62	0,40
SOURCE	NGB	SMB-er	1,10	0,39	1,45	0,94
SAMSPILL - möt kulturen som næring med gränsöverskridande mötesplatser för samskapande aktörer	NGB	SMB-er	0,43	0,21	0,72	0,47
Mid Nordic Visual Lab	NGB	SMB-er	0,31	0,15	0,55	0,36

Prosjektnavn	Delområde	Innsatsområde	Totalbudsjett Norge (mill. EUR)	Statlige Interreg midler (mill. EUR)	Totalbudsjett Sverige (mill. EUR)	EU midler (mill. EUR)
SENAVIS - Sensorteknologi för smart avisning	NGB	SMB-er	0,18	0,09	0,53	0,34
SING	NGB	SMB-er	0,33	0,17	0,65	0,42
SYSTER	NGB	Utdanning	0,37	0,18	0,73	0,47
Lærere uten grenser - å rekruttere og beholde lærere i Nordens grønne belte	NGB	Utdanning	0,02	0,01	0,02	0,01
Green VET	NGB	Utdanning	0,01	0,01	0,02	0,01
Totalt			21,21	9,61	39,42	25,55

Tabell – 7 Tabellene viser en oversikt over innvilget prosjekter fordelt på delområde og innsatsområde. Tabellen gir også en økonomisk oversikt over totalbudsjett (SV/NO) samt støtte fra Interreg Sverige-Norge programmet (IR- og EU-midler) i millioner euro.